

21

Sophia Kalkau
(f. 1960)

Lenticula
2010-11

To skulpturer
i sort diabas
Højde 15 cm,
diameter 170 cm
Skibelund Krat
6600 Vejen

”Et par store sorte hvælvede sten, dybsorte, så de kan blive hurtigt varme, og hvælvede så regn hurtigt kan løbe af. Et sted hvor man kan lægge øret til verden, lytte til jorden, til stenen, til forfædrene, der sover i den eller synke langt ind i verden. Et dæksel til universet.” Sophia Kalkau

Landevejen bliver til grusvej. Grusvejen bliver til skovsti. Skovstien snævrer ind. Ikke meget bredere end en dyreveksel. Terrænet er kuperet: Først går det op, siden ned. Det her er Skibelund Krat. Rundt omkring står gamle mindesten. Her er en underlig stemning. Skoven virker forladt, sovende, men de 23 historiske monumenter vidner om, at stedet engang har haft stor betydning.

Et sted mellem høje, slanke bøgetræer kan man finde to cirkelrunde, blanksorte sten. De ligger fladt nede i skovbunden og gør ikke meget væsen af sig. Måske opdager man dem slet ikke. To glatslebne skiver af sort diabas. Monokrome skulpturer i en stram geometrisk form. I skarpt sollys bliver stenene som lysende sølvspejle; når en sky glider for, ændres de til støvede matsorte skiver. *Lenticula* hedder værket, som er skabt af billedkunstneren Sophia Kalkau i 2010-11 i forbindelse med Statens Kunstfonds projekt *Kunst langs Hærvejen*.

Sophia Kalkaus fotocollage illustrerer nogle af de tanker, hun gjorde sig forud for skabelsen af *Lenticula*: ”I 2009 blev jeg bedt om at skabe et værk til Hærvejen. Indgangen til opgaven lå for mig i første omgang i at søge bag navnet Hærvejen, bag om Pilgrimsruten, frem til Oksevejen. 289 km fra min bopæl fandt jeg den. Tæt ved Hjortkær lige under Aabenraa, ikke langt derfra ligger Poulsbro, strækningens ældste stenbro – på min vandretur i området fandt jeg Bommerlund Plantage, som viste sig at rumme Paradiset, navnet på et åbent hede- og moseareal. En oase fyldt med smukke søer og masser af drømmedis, og med et rigt dyre- og planteliv. På min udflugt i området stødte jeg på to kedelige kommunale bænke, og græsset var koldt og vådt. Så fik jeg den ide at dreje to store, sorte sten, man kunne sidde, ligge, flyde på og varme sig på på en solskinsdag.”

Kalkaus værk er skabt i forbindelse med projektet *Kunst langs Hærvejen*, der blev søsat i 2008 af Udvalget for Kunst i det Offentlige Rum under Statens Kunstfond. Udvalget ønskede at skabe et forløb af kunstneriske oplevelser langs den historiske vandrerute, som strækker sig fra Viborg til grænsen ved Flensborg. 12 kunstnere fra vidt forskellige felter – billedkunst, litteratur, kunsthåndværk, design, arkitektur, scenografi og kompositionsmusik – blev inviteret til at deltage. I 2010-11 blev værkerne realiserede. Nogle som midlertidige projekter, mens andre, som fx Sophia Kalkaus, stadig kan opleves på ruten. Billedet til højre viser nogle af Skibelund Krats gamle mindesten.

I modsætning til krattets øvrige mindsten rummer disse to ingen inskriptioner, ingen dekoration. De fortæller ikke om historiske personer eller begivenheder; er ikke blevet til for at hædre eller mindes. Kalkaus værk er ikke et traditionelt mindesmærke, men nærmere et poetisk sted, der indbyder til fordybelse og ro. Her kan man lade tankerne flyve. Betragte det fine skyggespil, der tegner sig på de sorte skiver, når solens stråler filtreres af træernes løv. Lægge sig på de blanke sten og kigge op i trækronerne. Erfare, at man er en del af noget større.

Lenticula: 'Linse' eller 'fregne'. Begge dele måske. To optiske linser, der skærper vores blik, "store, mørke drømmeskiver – linser til at se dybt ind og langt ud i universet." Sådan har Kalkau selv beskrevet dem. Eller to små fregner på den store jord, små udvækster på overfladen. De vokser op af skovbunden som mystiske fremmedlegemer. Eller ligger tungt som et dæksel.

Skibelund Krat er et af landets vigtigste erindringssteder. Her har der været afholdt grundlovs møder og andre nationale manifestationer i den svære tid efter det danske nederlag i 1864. Kongeåen, som markerede landets nye grænse, løb lige syd for krattet. Flere af mindesmærkerne vender fronten den vej, mod det tabte land. Skibelund Krats gamle mindsten rager stolte op i landskabet. Markerer hver et punkt, så det kan ses fra afstand. *Lenticula* indføjer sig derimod diskret i terrænet. Forsvinder næsten i skovbunden. Kalkaus værk synes at være en afmontering af den storhed og magtmanifestation, der traditionelt har knyttet sig til opstillingen af monumenter. Et underspillet, antimonumentalt monument.

